

Rektorer vid Västerskolan
Stjärngatan 1
451 51 Uddevalla

2009-12-21
1 (10)
Dnr: 40-2009:1745

Uddevalla kommun
451 81 Uddevalla

Kvalitetsgranskning av arbetet vid trakasserier och kränkande behandling vid Västerskolan i Uddevalla kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling under höstterminen 2009. Granskningen av Västerskolan i Uddevalla kommun ingår i detta projekt.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/kvalitetsgranskning/).

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges ökade förutsättningar för att genomföra förbättringar.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt mot huvudmän och/eller skolor. Dessa granskas utifrån i förväg fastställda metoder och frågeställningar.

De styrdokument som gäller för svenskt utbildningsväsen stadgar nolltolerans mot att barn, elever och studerande utsätts för kränkningar, diskriminering eller trakasserier.

Trots kravet på nolltolerans visar olika undersökningar, samt erfarenheter från den regelbundna tillsynen och från enskilda anmälningsärenden, att det inte är ovanligt att barn och elever blir kränkta och/eller trakasserade i svensk skola.

Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling. Syftet med granskningen är att bidra till att förhindra förekomsten av trakasserier och kränkande behandling vid de granskade skolorna. Totalt har 50 skolor granskats i landet.

Kravet på skolorna att bedriva ett effektivt förebyggande, förhindrande och åtgärdande arbete understryks och konkretiseras i granskningen. Skolinspektionen avser därmed

bidra till att öka de granskade skolornas kunskap om vilket arbete som krävs för att förebygga och förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår.

Granskningens resultat ska spridas till skolor och huvudmän som inte ingår i projektet. Resultaten kan därmed utgöra ett underlag för ett förbättringsarbete i hela landet.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en övergripande rapport, dels i rapporter med bedömningar för varje granskad skola. Där tar Skolinspektionen ställning till om skolan uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet arbetet bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit ansvarar huvudmannen och rektor vid skolan för att åtgärder vidtas.

Västerskolan har ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslut består av dokument från skolan samt av information som samlats in vid besök på skolan den 20 och 21 oktober 2009. I skolan genomfördes samtal med ett urval av personal och elever samt med skolledning och elevhälsoteam. Beslutet grundar sig också på annan information som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Rektorer vid skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Ansvariga för kvalitetsgranskningen i Västerskolan har undervisningsråden Anna Wide och Agneta Wennberg varit.

Fråge-/granskningsområden

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Idag finns bestämmelserna istället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen, dels i diskrimineringslagen.

14 a kap. skollagen innehåller bestämmelser som har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Det är Skolinspektionen som har tillsynen över att 14 a kap. skollagen följs.

Diskrimineringslagen innehåller bl.a. bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering av barn och elever. Med diskriminering avses direkt och indirekt diskriminering, instruktioner att diskriminera samt trakasserier och sexuella trakasserier. Med trakasserier avses ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Med sexuella trakasserier avses ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsynen över att diskrimineringslagen följs.

14 a kap. skollagen och diskrimineringslagen innehåller bestämmelser som ålägger huvudmannen att vidta aktiva åtgärder bl.a. i form av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling respektive trakasserier samt skyldighet att utreda och

vidta åtgärder vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling respektive trakasserier.

Skolinspektionen har med utgångspunkt i 14 a kap. skollagen utifrån forskning, utvärdering och beprövad erfarenhet granskat det arbete som bedrivs i skolorna inom tre frågeområden.

1. Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

- *Fungerar skolans rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier?*

Inom detta frågeområde har skolans arbete med att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och trakasserier granskats. En viktig komponent i detta arbete är att utifrån en kartläggning av skolans behov upprätta plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan. Granskningen har också undersökt om skolan arbetar för att vara en social gemenskap. Vidare har det undersökts om skolan har rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier.

2. Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Inom frågeområdet har granskats om personal sinsemellan och tillsammans med elever återkommande reflekterar över sitt egna förhållningssätt, värderingar och normer samt den betydelse dessa kan ha för att kränkningar och trakasserier kan uppstå.

3. Fungerar skolans rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

- *Använder skolan program utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet i sitt arbete mot trakasserier och kränkningar?*

Inom frågeområdet har det undersökts om skolan har rutiner för att tillse att kränkningar och trakasserier omedelbart upphör då de kommer till personalens kännedom. Vidare har det granskats vilka rutiner skolan har i fall då personal utsätter elever för trakasserier eller kränkande behandling. Om skolan använder sig av program/programkomponenter utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet har undersökts. Skolinspektionen har också undersökt om skolan analyserar orsaker till olika fall av kränkningar och trakasserier.

Beskrivning av besökt skola

Västerskolan är en skola för elever i årskurserna 4-9. Vid tillfället för kvalitetsgranskningen är cirka 600 elever inskrivna på skolan. Västerskolan ligger centralt i Uddevalla. Skolan har en profil med musikklasser år 4-9 samt bilingual education år 7-9. Skolan leds av två rektorer som bägge varit flera år på skolan.

Skolinspektionens iakttagelser

Årlig plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen¹ ska huvudmannen se till att en årlig plan mot kränkande behandling upprättas. På motsvarande sätt stadgar diskrimineringslagen² att en likabehandlingsplan ska upprättas varje år. Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med likabehandlingsplanen till ett dokument. Den årliga planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Enligt Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling³ bör planen bland annat innehålla de slutsatser som kan dras av kartläggningarna om situationen i verksamheten, konkreta mål för och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt en ansvarsfördelning för detta. Vidare anges att planen bör innehålla tydliga rutiner för akuta och uppföljande åtgärder avseende inträffade kränkningar och hur dessa ska dokumenteras. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling⁴ ska planerna upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Vid Västerskolan finns en likabehandlingsplan som är upprättad 2006 och justerad i augusti 2009. Kartläggning av situationen, och behoven, vid skolan avseende värdegrundsarbetet framkommer inte i planen. Vid samtal med rektorer och lärare framkommer att kartläggning genomförts tillsammans med eleverna. Denna kartläggning ligger till grund för en del förändringar i skolans praktik avseende värdegrundsarbetet. Till exempel har vuxennärvaron under elevers icke-schemalagda tid förstärkts vid de situationer och på de platser eleverna angett som riskabla avseende kränkande behandling och trakasserier. Kartläggningen är en del av ett arbete skolan bedriver för att upprätta plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan. I den nu gällande planen anges inte tydligt vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året. De rutiner som anges för akuta åtgärder och för att följa upp insatserna är summariska och otillräckliga. Ansvarsfördelningen vid fall av kränkande behandling och trakasserier är otydlig. Perspektivet då vuxna kränker elever är inte berört i planen. Kränkande behandling definieras i Västerskolans likabehandlingsplan som "återkommande klandervärda eller negativt präglade handlingar som riktas mot enskilda på ett kränkande sätt

¹ 14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100)

² 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567)

³ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

⁴ 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

som kan leda till att dessa ställs utanför gemenskapen". Definitionen av kränkande behandling i skollagen⁵ anger: "ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet". Den definition av kränkande behandling som Västerskolan använder sig av är alltså smalare än lagstiftarens definition då Västerskolan anger att kränkande behandling är *återkommande* handlingar. Detta överensstämmer inte med skollagen. Elevernas kännedom om planen varierar, de har inte medverkat i att upprätta den. Skolan bedriver ett arbete för att, i samverkan med eleverna, upprätta en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med de krav som ställs på en sådan. Den plan som föreligger vid tillfället för kvalitetsgranskningen uppfyller inte de krav som ställs på en plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs i skollagen på en årlig plan mot kränkande behandling. Planen upprättas inte under medverkan av barn och elever.

Förebyggande och förhindrande arbete

Enligt skollagen⁶ ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen, enligt skollagen⁷, se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Enligt läroplanen⁸ ska alla som arbetar i skolan medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.

Vid Västerskolan har samtliga klasser livskunskap på schemat en gång i veckan. Detta arbete syftar till att stärka elevernas självförtroende och stärka gruppen. Rektorer och lärare lyfter fram livskunskapen som en viktig del av det målmedvetna arbetet för att förebygga och förhindra att kränkande behandling och trakasserier uppstår. Rektorerna säger också att de försöker lägga schemat på ett sådant sätt så att inte alla elever har rast samtidigt för att minska trängseln. Detta upplever de som extra viktigt då Västerskolan är en byggnad med många skrymslen som är svårt att ha uppsikt över och, i förhållande till vad som en gång var planerat, relativt många elever. Dessutom försöker skolan anpassa vuxennärvaron till platser och situationer där risken för att trakasserier och kränkningar ska uppstå är stor. Skolan anpassar också, då behov finns, placeringens av elevernas skåp till korridorer där vuxennärvaron är större. Skolinspektionen vill påtala att skolans arkitektur med långa korridorer och skåp som bildar avskärmningar försvårar möjligheten att ha en god uppsikt över eleverna under deras raster.

⁵ 14 a kap. 3 § skollagen (1985:1100)

⁶ 14 a kap. 6 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 14 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁷ 14 a kap. 7 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 15 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁸ Avsnitt 2.1 förordning (SKOLFS 1994:1) om läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)

Vid samtal med elever och personal framkommer det att lärarna har olika förhållningssätt och agerande i såväl det förebyggande som det åtgärdande arbetet. Till exempel uppger såväl elever som personal att det varierar mellan olika vuxna om de tydligt reagerar på ett hårt språkbruk. Elever och personal beskriver också att arbetet med livskunskap är av olika kvalitet beroende på vem som leder det. Elever från en del klasser upplever livskunskapen som obegriplig och omotiverad medan elever från andra klasser kan se en direkt nytta med den. Vid samtal med personal från matsalen, vaktmästare, elevassistent, städerska och skolvårdar framkommer det att deras kunskaper och erfarenheter inte alltid tas till vara i det elevvårdande arbetet. Även om det finns många informella vägar för kommunikation så saknar de möjlighet att dela med sig av den kunskap om eleverna de har på ett mer systematiskt sätt.

Skolans två rektorer prioriterar det elevvårdande arbetet högt enligt samstämmiga uppgifter från elever, lärare och övrig personal. De rör sig mycket ute i skolan och har god kontakt med många elever. Skolinspektionen vill peka på vikten av att de riktlinjer som finns för det målinriktade värdegrundsarbetet är tydliga och omfattas av samtlig personal.

Enligt Allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling⁹ bör det målinriktade arbetet ge barn, elever, personal och föräldrar återkommande möjligheter att reflektera kring normer, värderingar och relationer. Vid Västerskolan uppger personal att arbetet med livskunskapen har accentuerat behovet av att diskutera egna förhållningssätt och normer men att det är svårt att hinna diskutera sådana frågor. Personal uppger också att de ibland har svårt att se att värdegrundsarbetet genomsyrar det pedagogiska arbetet, det bedrivs under livskunskapen och sedan är det klart. Personal påpekar också att det kan vara svårt att vara avvikande på skolan – att inte överensstämja med normen för vad som anses vara normalt. Elever uppger att reflektion över förhållningssätt och värderingar återkommer i flera ämnen men, framförallt skolans yngre elever, uppger att de sällan pratar om till exempel människors olikheter eller egna värderingar och föreställningar kring vad som är normalt.

Enligt Brottsförebyggande rådets rapport "Effekter av anti-mobbningsprogram – vad säger forskningen"¹⁰ anges att internationell forskning visar att det är viktigt med en så kallad "whole school approach" för att lyckas minska mobbning. Hela skolan bör vara delaktig, såväl skolläda som lärare och övrig skolpersonal, och ha en gemensam uppfattning om hur man ska agera. Flera studier visar också att samarbete, engagemang och dialog mellan skolläda, lärare, föräldrar och elever har en avgörande betydelse. Den årliga planen för att förebygga och förhindra kränkande behandling ska vara ett aktivt redskap i skolans arbete och därmed underlätta för skolorna att leva upp till lagstiftarens krav på att huvudmannen ska se till att det vidtas åtgärder för att före-

⁹ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

¹⁰ Alvant, Per (2009) *Effekter av anti-mobbningsprogram – vad säger forskningen?* Brottsförebyggande rådet

bygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Det är av vikt att Västerskolan upprättar en sådan plan i enlighet med lagstiftningen som ett led i att systematisera värdegrundsarbetet. Skolinspektionen menar att arbetet med planen kan underlätta för skolan att skaffa ett gemensamt synsätt och därmed vara ett led i arbetet med att förbättra det förebyggande och förhindrande arbetet.

Skolinspektionen bedömer att det målinriktade värdegrundsarbetet vid Västerskolan behöver förbättras.

Arbetet för att upptäcka trakasserier och kränkningar

För att kunna åtgärda trakasserier och kränkningar då de uppstår måste skolan ha rutiner för att försäkra sig om att de upptäcks. Enligt Allmänna råd¹¹ bör personalen ha god uppsikt över alla utrymmen och platser.

Som tidigare berörts i denna rapport gör skolans arkitektur det svårt att upprätthålla en god vuxenuppsikt över alla utrymmen och platser. Skolan består av ett flertal byggnader varav en ligger ett par hundra meter bort från huvudbyggnaden. Detta gör att rektorer och personal tycker det är svårt att se till att det finns en tillräcklig vuxennärvaro överallt och alltid. Skolan har under det senaste året sökt förstärka systemet med rastvärdar och också se till så att dessa bär västar som gör dem lätta att hitta. Trots detta uppger elever att det är för få vuxna ute på deras raster. För att förstärka vuxennärvaron har skolan två skolvärdar anställda som har som uppgift att försöka röra sig bland eleverna i hög utsträckning. Skolan har också prioriterat att de yngre eleverna alltid ska ha en vuxen som är bland dem då de förflyttar sig eller har rast.

Skolan har ett system med kamratstödare som har som uppgift att vara skolans extra ögon och öron för att bland annat trakasserier och kränkningar ska upptäckas tidigt. Skolan har också förstärkt sitt arbete med att genomföra enkäter för att få en uppfattning om hur eleverna upplever sin arbetsmiljö. Dessutom rör sig rektorerna mycket bland eleverna för att söka tillförsäkra sig om att de har en god uppfattning om hur den psykosociala miljön är på skolan. Vid samtal med eleverna framkommer att de har någon vuxen att vända sig till om problem uppstår.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Västerskolan har system för att försäkra sig om att eventuella kränkningar och trakasserier upptäcks. Dock vill Skolinspektionen åter påtala vikten av att den kunskap personal som inte är lärare besitter om eleverna tas till vara och att skolan fortsätter att på ett flexibelt sätt söka lösningar på de betingelser skolans lokaler utgör.

Åtgärdande arbete

Enligt skollagen¹² är huvudmannen skyldig att utreda omständigheter och i förekommande fall vidta åtgärder om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för krän-

¹¹ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

¹² 14 a kap. 10 § skollagen (1985:1100), jämför 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567)

kande behandling i samband med verksamheten. Enligt Allmänna råd¹³ bör det finnas rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller elever har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.

Vid samtal med elever framkommer att majoriteten bland personalen vid skolan är bra på att få stopp på akuta händelser då det kommer till deras kännedom. Eftersom skolans rutiner är otydliga för hur incidenter ska hanteras varierar det hur de sköts. Eleverna uppger att de inte riktigt vet vad de kan förvänta sig kommer hända då konflikter, trakasserier eller kränkningar uppstår. De är också osäkra på hur incidenter då vuxna kränker elever ska hanteras och vem de ska vända sig till. De tycker sig nog ha förstått att de ska vända sig till rektorerna i sådana situationer och uttrycker ett stort förtroende för rektorerna men det är inte tydligt i skolans dokument att det är via rektorerna sådana situationer ska hanteras. Skolinspektionen menar att en viktig förutsättning för att eleverna ska förstå hur konflikter, trakasserier och kränkningar ska behandlas är att skolan tar fram tydliga rutiner för det åtgärdande arbetet som följs av samtliga på skolan. Dessa åtgärder bör synliggöras i skolans årliga plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att tydliga rutiner för det åtgärdande arbetet behöver tas fram. Dessa rutiner bör även framgå av den årliga planen mot kränkande behandling.

Analys av arbetet

Rektorerna uppger att de ägnar mycket tid åt elevvårdsarbete. Denna bild bekräftas av elever och personal. I beslut från Skolverkets utbildningsinspektion av Västerskolan år 2007¹⁴ framkommer att Skolverket bedömde att skolans främjande och förebyggande arbete behövde förbättras samt att skolans likabehandlingsplan inte uppfyllde lagens krav. Skolinspektionen kan alltså konstatera att några av de utvecklingsområden som blir belysta vid kvalitetsgranskningen återfanns redan vid Skolverkets inspektion av Västerskolan år 2007.

Enligt Allmänna råd¹⁵ bör de vidtagna åtgärderna följas upp och utvärderas. Utredningen, åtgärderna och uppföljningen av dessa bör dokumenteras.

Vid Västerskolan varierar det i vilken utsträckning arbetet kring kränkningar och trakasserier dokumenteras. Då dokumentation inte sker saknas ett viktigt redskap för att kunna följa upp och analysera arbetet då kränkningar och trakasserier hanteras. En sådan uppföljning och analys av arbetet är av största vikt för att kunna utveckla arbetet. Skolinspektionen betonar vikten av att skolan är handlingskraftig i akuta situationer för att kränkningar och trakasserier ska upphöra. Men arbetet måste också inbegri-

¹³ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

¹⁴ Diarienummer 53-2006:3406

¹⁵ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

pa analys av de bakomliggande faktorerna i varje enskilt fall. Forskning visar att kränkningar och trakasserier inte är enhetliga fenomen med en generell förklaring utan att olika faktorer sannolikt samspelar och förstärker varandra.¹⁶ Varje fall av kränkningar och trakasserier måste därför analyseras för att skolan ska kunna sätta in och samordna lämpliga insatser. Den erfarenhet och kunskap det inträffade, och hanteringen av det, kan ge blir en del av den samlade lärdom skolan har med sig då insatser ska vidtas vid eventuella kommande incidenter. För Västerskolans del skulle sådana analyser vara ett inslag i arbetet med att upprätta en årlig plan mot kränkande behandling. Då denna plan kommer att vila dels på författningarna, dels på skolans samlade erfarenhet och kartläggning finns förutsättningar för den att vara ett aktivt redskap i skolans arbete. Vidare kan Västerskolan genom att ge personalen möjlighet att gemensamt ta del av, och reflektera över, aktuell forskning och beprövad erfarenhet ge personalen bättre redskap för att hantera såväl akuta situationer som det förebyggande arbetet. I den tidigare nämnda rapport som Brå gav ut år 2009 har en genomgång av forskning om olika program i det förebyggande, förhindrande och åtgärdande arbetet gjorts. Även Skolverket har i en rapport belyst olika typer av program.¹⁷ Skolinspektionen menar att Västerskolan i sitt arbete med att bygga upp gemensamma förhållningssätt och rutiner kan ha hjälp av att ta del av de utvärderingar och den forskning som finns inom området.

Skolinspektionen bedömer att de fall av kränkningar och trakasserier som uppstått i skolan i högre grad behöver analyseras.

Skolinspektionens slutsatser och beslut

Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

Västerskolan söker utifrån kännedom om situationen på skolan, och var riskerna för att trakasserier och kränkande behandling ska uppstå, anpassa verksamheten. Exempel på detta är att styra vuxennärvaron på elevernas icke lektionsbundna tid, och med schemaläggning förhindra att det blir alltför trångt i skolans gemensamma utrymmen. Skolan måste upprätta en plan mot kränkande behandling som ett led i arbetet med att tydliggöra och systematisera det förebyggande och förhindrande arbetet.

Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Västerskolan behöver utveckla sitt normkritiska arbete så att reflektion över rådande normer och förhållningssätt blir ett naturligt inslag i skolans pedagogiska verksamhet.

Fungerar skolans rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

Västerskolan vidtar åtgärder vid akuta situationer så att kränkningar och trakasserier upphör. Dock behöver skolans rutiner för det åtgärdande arbetet tydliggöras.

¹⁶ Granström, Kjell "Olika förklaringar till mobbning" i Thors, Christina (red.) *Uttömt – en bok om mobbning* (2007) Lärarförbundet

¹⁷ *På tal om mobbning - och det som görs* (2009) Kunskapsöversikt, Skolverket

Skolinspektionen har i sin kvalitetsgranskning identifierat ett flertal områden som huvudmannen och rektorer vid skolan måste åtgärda eller bör förbättra för att förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår. Nedanstående punkter visar vilka områden som måste åtgärdas respektive områden där förbättringsåtgärder behövs.

Områden som måste åtgärdas

- Skolinspektionen kan konstatera att Västerskolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller kraven i skollagen.
- Skolinspektionen konstaterar att barn och elever inte medverkar vid upprättande av likabehandlingsplanen vilket måste åtgärdas.

Områden som behöver förbättras

- Skolinspektionen bedömer att det målinriktade värdegrundsarbetet vid Västerskolan behöver förbättras.
- Skolinspektionen bedömer att tydliga rutiner för det åtgärdande arbetet behöver tas fram. Dessa rutiner bör även framgå av den årliga planen mot kränkande behandling.
- Skolinspektionen bedömer att de fall av kränkningar och trakasserier som uppstått i skolan i högre grad behöver analyseras.

Uppföljning m.m.

Uddevalla kommun/Västerskolan ska senast inom fyra månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 21 april 2010 till Skolinspektionen, avdelningen i Göteborg¹⁸, redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet.

Skolinspektionen har konstaterat att det förekommer trakasserier i Västerskolan. Diskrimineringsombudsmannen som har tillsynsansvar över diskrimineringslagen har informerats. En kopia av beslutet skickas till Diskrimineringsombudsmannen.

På Skolinspektionens vägnar

Carina Abréu
Avdelningschef

Anna Wide
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsrådet Agneta Wennberg samt enhetschefen Hans Larson deltagit.

¹⁸ Skolinspektionen, Kungsgatan 20, 411 19 Göteborg